

Skicka din debattartikel till
feedback@forum.fi.

Vi välkomnar även kortare texter.

Klimatförändringens följder

× Folke Stenman kritiserar i Forum nummer 10/2009 Alec Estlanders inlägg i nummer 7-8/2009, som handlade om klimatförändringen. Om jag förstår Stenmans inlägg rätt, så tycker han att den oro som FN:s klimatpanel IPCC framför är obefogad och att han gärna ser att det kommande klimatmötet i Köpenhamn klappar ihop. Han tycker alltså att argumenten som framförts inte är tillräckliga för att vi ska behöva göra något åt våra nuvarande koldioxidutsläpp.

Man kan ha olika uppfattningar om detaljer i den debatt som förs, men en sak tycker jag fortfarande är uppenbar. Mänsklig aktivitet hotar den ekologiska plattform som är grunden för vår existens.

Vi fick en av de första varnings-signalerna i boken *Tyst vår* av Rachel Carson år 1962. Sedan dess har vi fått många andra som till exempel sura regn med skogsdöd, utsläpp av klorerade kolväten med en minskning av jordens ozonskikt, utsläpp av kväve och fosfor med algbloomning i Östersjön.

Det är enligt min mening helt klart att vår användning av de fossila bränslena kol, olja och gas frigör stora mängder av koldioxid och att den ökande koldioxidhalten i atmosfären kommer att påverka på olika sätt. Exakt vad som kommer att hända vet vi först efter att vi har fullföljt experimentet, men då kanske vi inte längre kan backa till vår nuvarande situation.

Det torde dock vara helt klart att en ökande koldioxidhalt i atmosfären kommer att påverka klimatet och att detta i sin tur får andra konsekvenser. Om vi till exempel får sti-

Björn Wahlström är professor emeritus i systemteknik.

gande temperaturer, större klimatvariationer och höjd havsytta, så kommer detta att påverka livsmedelsförsörjning, tillgång på rent vatten och tjänligheten av olika habitat för nuvarande flora och fauna.

Vad detta i sin tur kommer att betyda för ekonomisk och social stabilitet eller den värld vi nu lever i, kan man endast spekulera om. Jag anser dock att både sannolika och möjliga konsekvenser är av den storleksordningen att jag hellre ser att man använder spekulativa datormodeller än att man genomför ett experiment i full skala genom att fortsätta som förut.

Kostnaden av passivitet. Åtgärderna för att minska koldioxidutsläppen kommer att kosta en del, men dessa kostnader måste jämföras med de kostnader man utsätts för om ingenting görs. Den så kallade Stern-rapporten (http://www.hm-treasury.gov.uk/sternreview_index.htm) gör bedömningen att kostnaderna av att inte agera kommer att vara minst 5 procent av världens BNP och kanske till och med så höga som 20 procent eller mera. Kostnaderna för att minska koldioxidutsläppen kan enligt rapporten antagligen begränsas till 1 procent av världens BNP.

Åtgärder i USA fram till 2030 kunde enligt en annan rapport (<http://www.mckinsey.com/client-service/ccsi/greenhousegas.asp>) åstadkomma en betydande minskning av utsläppen med en marginalkostnad som är mindre än 50 dollar/ton koldioxid.

Min bedömning är att de hot man ser i fortsatta utsläpp av koldi-

oxid är så stora att en enkel tillämpning av försiktighetsprincipen manar till åtgärder. Vilka dessa åtgärder ska vara beror på vad de kommer att kosta. Om vi kan hålla kostnaderna inom rimliga gränser, vilket jag tror att är möjligt om vi metodiskt plockar de lösningar som är billigast per inbesparat ton koldioxid, så kommer vi en god bit på väg. Om vi sedan ännu utvecklar ny teknologi och riktar våra investeringar mot koldioxidneutrala alternativ torde vi kunna skapa ett energisystem som bättre uppfyller kriterier på hållbarhet än det vi har i dag.

Varje stor förändring för med sig en hop av charlataner och sådana finns det säkert nu också. En del vetenskapsmän eller -kvinnor kanske tycker att deras specialområde behandlas styvmoderligt och de vill därför gå sin egen väg. Några igen kanske går lobbarnas ärenden i deras försök att argumentera för att ingenting behöver göras.

Stenman påstår att IPCC är sammansatt av charlataner, men jag kan inte se vilka motiv de skulle ha för att försöka svindla en hel värld. Vad jag däremot har lättare att tro är att klimatskeptiker antingen har eller låter sig förledas av dunkla motiv. Svårigheten är att samla ihop och kombinera alla detaljer i ett försök att förstå helheten och då blir det ofta någon detalj som kritiserar i det oändliga trots att klara riktlinjer för att handla redan finns.

Om klimatskeptikerna med lösa påståenden lyckas förhala ett motiverat åtgärdsprogram för att minska våra koldioxidutsläpp, så tror jag de gör vårt samhälle en otjänst. Jag är själv övertygad om att en strategi som försöker omskapa vårt energisystem till en mera hållbar bas är motiverad och att en sådan för att lyckas kräver en stor enighet i samhället. ■

”Svårigheten är att samla ihop och kombinera alla detaljer i ett försök att förstå helheten och då blir det ofta någon detalj som kritiserar i det oändliga.”